

Előterjesztés

Budapest Józsefvárosi Önkormányzat
Képviselő-testülete számára

2/8.

Előterjesztő: dr. Kocsis Máté polgármester, Egyri Attila alpolgármester, Balogh István Szilveszter képviselő, Kaiser József képviselő

A képviselő-testületi ülés időpontja: 2013. július 17.

..... sz. napirend

Tárgy: Javaslat az MNP III projekt keretében emlékhelyre vonatkozó pályázat kiírására

A napirendet nyílt/zárt ülésen kell tárgyalni, a döntés elfogadásához egyszerű/minősített szavazattöbbség szükséges.

ELŐKÉSZÍTŐ SZERVEZETI EGYSÉG: VÁROSFEJLESZTÉSI ÉS FŐÉPÍTÉSI ÜGYOSZTÁLY FŐÉPÍTÉSI IRODA

KÉSZÍTETTE: IVÁNYI GYÖNGYVÉR

PÉNZÜGYI FEDEZETET IGÉNYEL/NEM IGÉNYEL, IGAZOLÁS:

Felt. az MNP III. pály.
du. a 11703 a

JOGI KONTROLL: *lelt.*

BETERJESZTÉSRE ALKALMAS

RIMÁN EDINA
JEGYZŐ

Városgazdálkodási és Pénzügyi Bizottság véleményezi ☒

Humánszolgáltatási Bizottság véleményezi ☐

Határozati javaslat a bizottság számára:

A Városgazdálkodási és Pénzügyi Bizottság javasolja a Képviselő-testületnek az előterjesztés megtárgyalását.

Tisztelt Képviselő-testület!

I. Előzmény

A 329/2012.(X.04.) számú határozatában a Képviselő-testület döntött arról, hogy pályázatot nyújt be Budapest-Józsefváros Magdolna Negyed Program III (MNP III) címmel a KMOP-5.1.1/B-12 projekt keretein belül. A pályázat 2012. október 10-én benyújtásra került a Pro Regio Nonprofit Kft. részére. Az Akcióterületi Terv részeként a Teleki tér megújítása is szerepelt a pályázati dokumentációban, a Tájépítészeti Konceptió pedig részletesen tárgyalta a térrel kapcsolatos elképzeléseket, többek között az itt elhelyezendő szoboregyüttest, mely gróf Teleki László életét és a tér múltját ismertetné meg az emberek. Az Önkormányzat 3,8 milliárd forintnyi támogatást nyert az MNP III projekt megvalósítására, így elindult az egyes programelemek kapcsán a kiviteli tervek elkészítése, valamint a pályázatban érintett társasházak részéről a kivitelezés is.

ERKEZETT

2013 JÚL 09. 16/15 *Seke*

II. A beterjesztés indokolása

A Teleki tér tájtervezésének folyamata is elérkezett abba a fázisba, amikor már a tér struktúrája nem változik, így a szoboregyüttes tervezése is megkezdődhet.

Tekintettel az MNP III projekt során vállalt tervszállítási határidőkre, szükséges a képzőművészeti tervezés mielőbbi elindítása, hogy amennyiben szükséges, akkor a 2013. októberi kiviteli terv szállítási határidőig a tájtervező az esetleges módosításokat még át tudja a Teleki tér tervein vezetni.

Mivel a szoboregyüttes egyszerre kell, hogy tükrözze a hagyományos értékrendet a mai környezetben, két különböző témában de mégis egy helyen, célszerű nyilvános, de titkos pályázat keretében kiválasztani azt a művészt, aki a legmegfelelőbb alkotást tudja ide elkészíteni.

III. Tényállás

2013. július 2-án Sántha Péterné alpolgármester, Martsa Piroska képzőművész-tanácsadó, Fernezelyi Gergely DLA főépítész, Szilágyi András a Budapest Galéria szakértője, Matzonné Gergő Gertrúd a Budapest Galéria munkatársa, Tihanyi Dominika az Újirány Tájépítész Kft tervezője (a Teleki tér közbeszerzési eljáráson nyertes tájépítész tervezője) részvételével a képzőművészeti pályázati kiírás előzetes egyeztetése megtörtént. Véleményét Alföldi György DLA a Rév8 Zrt mint projektmenedzser és Debreczeni-Droppán Béla a Magyar Nemzeti Múzeum szakértője mint gróf Teleki László szobra felállításának egyik kezdeményezője külön ismertette a Főépítész irodával. Az előterjesztés mellékletét képező pályázati kiírás az említettek véleményének figyelembe vételével készült.

IV. Jogszabályi környezet ismertetése

A Képviselő-testület döntése Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 41. § (3) bekezdésén és a 42. § 8. pontján alapul.

V. Döntés tartalmának részletes ismertetése

A Képviselő-testület arról dönt, hogy a szoboregyüttes komplexitásából adódóan nyílt pályázatot ír ki a legmegfelelőbb alkotás kiválasztása érdekében, és egyben dönt a pályázati kiírás részletes tartalmáról is. A Képviselő-testület dönt a pályázat Bíráló Bizottságának összetételéről, a tagok közé célszerű az előkészítésben részt vevő szakértőket is felkérni.

Az alkotás a Főváros egyik közterületén fog állni (függetlenül attól, hogy a Józsefvárosi Önkormányzat tulajdonában van a tér és az alkotás is), a BTM- Budapest Galériának zsűriznie kell a műveket, melynek eljárási díja van. A Budapest Galéria 3/2010. számú főigazgatói utasítása alapján 10-25 db pályamű bírálatának díjazása 15 e Ft + ÁFA / fő, minimum 2 szakértővel számolni kell, a Magyar Nemzeti Múzeum díjazása hasonló. Így bruttó 75 e Ft elkülönítése javasolt erre a célra, melynek fedezete a Főépítész iroda 11703 cím dologi előirányzatának keretéből a hatósági eljárási díjak soron biztosított. Annak érdekében, hogy az MNP III projekt keretében vállalt határidők tarthatóak legyenek, célszerű a Bíráló Bizottságba meghívni a Galéria munkatársait, hogy ne kelljen még egy eljárást ezzel kapcsolatban lefolytatni.

A Bíráló Bizottság javaslata alapján a pályázat nyertesét a Képviselő-testület nevezi meg.

VI. A döntés célja, pénzügyi hatása

A döntés célja, hogy egy a nyilvános és titkos pályázati eljárás során a kiírásban szereplő összetett szempontoknak legmegfelelőbb alkotás valósulhasson meg az MNP III projekt

keretein belül megújuló Teleki téren, mellyel az Önkormányzat pályázatban vállalt kötelezettségének tesz eleget.

A 2013. évi költségvetés Magdolna negyed projekt 11604 cím kiadási előirányzat felújítások „Teleki László tér I. / a Népszínház utca és Fiumei út közötti zöldterület rehabilitációja” soron rendelkezésre áll a fedezet a szoboregyüttes megvalósítására, 15.500 e Ft összegben. Az elkészült alkotás fenntartási költsége a győztes pályamunka ismeretében lesz kalkulálható. A Budapest Galéria és a Magyar Nemzeti Múzeum szakértőinek díjazásának fedezete az Önkormányzat dologi kiadási előirányzatának 11703 cím hatósági eljárási díjak soron biztosított.

Kérem az alábbi határozati javaslat elfogadását.

Határozati javaslat

A Képviselő-testület úgy dönt, hogy

1. az MNP III projekt keretében megújuló Teleki téren elhelyezendő szoboregyüttes megvalósulására nyílt pályázatot ír ki.

Felelős: polgármester

Határidő: 2013. július17.

2. a határozat 1. pontja alapján elfogadja az előterjesztés mellékletét képező pályázati kiírást, és felkéri a polgármestert a pályázati kiírás aláírására.

Felelős: polgármester

Határidő: 2013. július19.

3. a) a pályázat Bíráló Bizottságába szakmai szervezetként a BTM - Budapest Galériát, a Magyar Nemzeti Múzeumot és az Újirány Tájépítész Kft-t. Az Önkormányzat részéről tagként kijelöli díjazás nélkül

dr. Kocsis Máté polgármestert,

Sántha Péterné alpolgármestert,

Fernezelyi Gergely DLA főépítészt,

Alföldi György DLA, projektmenedzsert.

Felelős: polgármester

Határidő: 2013. július17.

- b) felkéri a Polgármestert, hogy a BTM – Budapest Galériától a pályaművek szakmai értékelését rendelje meg.

Felelős: polgármester

Határidő: pályaművek beérkezését követően

4. a BTM – Budapest Galéria szakmai díjazására bruttó 50 e Ft-ot, a Magyar Nemzeti Múzeum szakmai díjazására bruttó 25 e Ft-ot biztosít az Önkormányzati kiadás 11703 cím dologi előirányzatának keretéből a hatósági eljárások előirányzatán.

Felelős: polgármester

Határidő: 2013. július17.

5. a nyertes pályaműről a Bíráló Bizottság javaslata alapján a Képviselő-testület dönt.

Felelős: polgármester

Határidő: a Képviselő-testület 2013. szeptemberi havi első rendes ülése

**A döntés végrehajtását végző szervezeti egység: Városfejlesztési és Főépítési
Ügyosztály, Pénzügyi Ügyosztály**

Budapest, 2013. július 08.

dr. Kocsis Máté
polgármester

Egry Attila
alpolgármester

Bálogh István Szilveszter
képviselő

Kaiser József
képviselő

Törvényességi ellenőrzés:

Rimán Edina

jegyző

nevében és megbízásából

Dr. Mészár Erika
aljegyző

2013 JÚL 08.

Pályázati kiírás

Budapest Főváros VIII. kerület Józsefváros Önkormányzata a BTM Budapest Galéria szakmai közreműködésével

képzőművészeti pályázatot ír ki

Józsefvárosban a Teleki László téren létesítendő gróf Teleki László életét és a tér történetét bemutató emlékhely kialakítására.

A pályázóknak létre kell hozni két, egymástól térben, színben vagy anyaghasználatban elkülönülő emlékhelyet. Összhangot kell teremteni a klasszikus értékrendet képviselő, a politikus, államférfi, diplomata, író, gróf Teleki László életét bemutató szobor, illetve mai környezet között, valamint meg kell jeleníteni a tér történetének legjellemzőbb momentumait.

A pályázat jellege: országos, nyilvános, egyfordulós, titkos.

Pályázati útmutatás:

A pályázat kiírója a pályamű anyagára, kialakítására vonatkozó kikötést nem tesz, de elvárja, hogy a mű a széles közönség számára értelmezhető módon a hagyományos értékeket mai környezetben, a térhez illeszkedően jelenítse meg. A pályázó legyen tekintettel a köztéri igénybevételre, törekedjen a maradandó, „vandál- és lopásbiztos” megoldásra, valamint arra, hogy a mű karbantartása könnyen megoldható, üzemeltetési költsége alacsony legyen.

A kiíró lehetőséget biztosít helyszíni szemlére és a tér tájtervezőjével való konzultációra a helyszínen 2013. július 29-én 10 órakor, a felmerülő kérdéseket 2013. augusztus 1. 12 óráig írásban kell eljuttatni a Főépítési Irodára. A válaszokat összesítve, szintén írásban kapják meg a pályázók.

A pályázattal kapcsolatos további információ Iványi Gyöngyvértől, a Főépítési Iroda vezetőjétől kérhető a 06/1/45-92-279 telefonon, vagy az ivanyigy@jozsefvaros.hu e-mail címen.

A pályázat mellékletei:

1. számú melléklet: Teleki László gróf (1811-1861) életútjának fontosabb eseményei, fordulatai
2. számú melléklet: A Teleki tér története
3. számú melléklet: a tér tervezőjének munkaközi tervei.

A pályázati felhívás olvasható: Józsefváros www.jozsefvaros.hu, a Magyar Képző-és Iparművészek Szövetsége www.mkisz.hu, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete www.alkotok.hu, a Magyar Képzőművészeti Egyetem www.mke.hu, Moholy Nagy Művészeti Egyetem www.mome.hu, a Magyar Művészeti Akadémia www.mma.hu honlapján.

A pályázat tartalmi követelményei, benyújtandó munkarészek:

1. az alkotás 1: 10 léptékű modellje, tetszőleges anyagból,
2. látványterv,
3. az alkotás és környezetének terve,
4. műleírás,
5. részletes költségvetés
6. referenciák bemutatása

A 2-6. pontban felsoroltak CD-n (.pdf) és papír formátumban is.

A pályázat titkos jellegéből adódóan a beadott dokumentáción sehol nem jelenhet meg az alkotó azonosítására alkalmas információ (pl.: név, elérhetőség stb.). Az azonosító adatokat külön borítékba kell elhelyezni. A pályaművek a beadáskor sorszámot kapnak.

A mű létrehozására rendelkezésre álló összeg:

Bruttó 15.500.000,- Ft (tizenötmillió-ötszázezer forint), amely tartalmazza a mű tervezésének és kivitelezésének teljes költségét a kihelyezés anyag- és munkadíjával együtt.

A pályázat beadási határideje és helye:

2013. szeptember 2. (hétfő) 12.00-15.00 között.

Józsefvárosi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal
Városfejlesztési és Főépítési Ügyosztály
Főépítési Iroda
Budapest VIII. Baross utca 63-67. III. emelet 306.

A bíráló bizottság tagjai:

- elnök: dr Kocsis Máté polgármester
- Sántha Péterné alpolgármester
- Fernezelyi Gergely DLA kerületi főépítész
- Alföldi György DLA projektmenedzser
- a Magyar Nemzeti Múzeum szakértője
- a Budapest Galéria két szakértője
- az Újirány Kft. képviselője, a tér tájtervezője

A pályaművek díjazása:

A nyertes pályamű alkotója lehetőséget kap a pályamű megvalósítására, vele az Önkormányzat szerződést köt. A nem nyertes pályaművek alkotói díjazásban nem részesülnek. A pályaműveket az Önkormányzat az eredményhirdetést követően egy hónapig őrzi meg a Főépítési Irodán, melyek ügyfélfogadási időben onnan elvihetők.

A nyertes pályamű alkotója köteles együttműködni a Teleki tér tájtervezőjével, az Újirány Kft.-vel, illetve a kivitelezés során a közbeszerzési eljárásban kiválasztott kivitelezővel.

A kiírásnak nem megfelelő, illetve a határidő után érkezett pályaművek nem kerülnek elbírálásra.

A pályaművek elbírálása, eredményhirdetés:

A bíráló bizottság legkésőbb 2013. szeptember 15-éig elbírálja a pályázatot, a bíráló bizottság ajánlása alapján a nyertes pályaműről Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete dönt első szeptemberi rendes ülésén.

Budapest, 2013. július 17.

dr. Kocsis Máté
polgármester

Teleki László gróf (1811-1861) életútjának fontosabb eseményei, fordulatai

Politikus, államférfi, diplomata, író

- Pesten született 1811. február 11-én
- a Kálvin téri református templomban keresztelték
- a Reformkor és az Abszolutizmus korának vezető ellenzéki magyar politikusai közé tartozik (Batthyány, Kossuth, Deák, Eötvös harcostársa)
- eszméi: nemzeti liberális politikus, 1848-ban a kormány ellenzéke (ugyanazt akarja, csak gyorsabban)
- Ausztriával szemben a nemzetiségekkel kötne szövetséget, bizonyos autonómiát adva nekik
- A Batthyány-kormány párizsi követe lesz 1848 augusztusától - a nyugati diplomácia vezetőjeként működik, a független Magyarország elismertetéséért küzd a szabadságharc leveréséig
- 1849 után is Nyugaton marad (távollétében halálra ítélik) és az Emigráció egyik meghatározó politikusa lesz
- 1859-ben, a magyar emigráció háromtagú vezető testületének, a Magyar Nemzeti Igazgatóságnak egyik tagja (Kossuth és Klapka mellett)
- 1861-es hazatérése (valójában „hazarablása”) után is következetesen kitart elvei, az 1848-49-es törvények, vívmányok mellett
- az 1861-es országgyűlésen többségben lévő Határozati Párt vezére, Deák Ferenc ellenfele
- Ferenc Józsefet nem ismeri el törvényes magyar uralkodónak (a magyar alkotmányosság szerint nem is az), ezért követeléseit (a törvényjavaslatokat) nem hajlandó felirati formában, szentesítésre az uralkodóhoz felküldeni
- bár saját pártja mögötte áll, annak vezetése, Teleki alvezérei hajlanak a Deákkal való egyezsége és erről próbálják meggyőzni őt élete utolsó napjaiban, óráiban
- Teleki végül, mivel elveit nem akarja feladni (a döntő parlamenti ülés előtti éjszakán, miután már megfogalmazta másnapi beszédét) öngyilkosságot követ el
- író: *Kegyencz* c. drámáját (1841) az irodalomtörténet a Bánk bánnal és az Ember tragédiájával együtt említi. Színpadon sikertelen („Rangot kapott, tapsot soha.” Illyés). 1963-ban Illyés átdolgozza, majd *Különc* címmel maga is drámát ír a tragikus sorsú politikusról
- a Magyar Tudományos Akadémia tagja
- Liszt Ferenc Telekiről is megemlékezett a *Magyar Történelmi Arcképek* c. sorozatában. (Zenekritikusok szerint: zeneileg kitűnő és megrázó darab.)
- kötődése a kerülethez: az 1861-es országgyűlés, amelynek vezéregyénisége volt, a Magyar Nemzeti Múzeum dísztermében ülésezett. A Múzeum épületéből kísérték utolsó útjára „a nemzet nagy halottját”

Az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattára őriz egy levelet, amelyet Teleki Józsefváros polgáraihoz címzett, 1861. március 18-án:

„Tisztelt Polgártársak!

Szives meghívásukat a' holnap József napján adandó testvériségi lakomára köszönettel vettem, 's igen megtisztelve érzem magamat általa. Szebb nevet társalgási öszve jövetelnek nem adhatni, mint önök tevék. **Semmire sincs honunknak inkább szüksége mint testvériségre; hiszen a' testvériség egyetértést, frigyet, erőt jelent.** Azonkívül nagyon óhajtottam volna azt a' böcsös szívélyes társaságot, józsefvárosi tisztelt Polgártársaimét, élvezni. – Lehetlenség gátol e' óhajtásom teljesítésében; fölötte sajnálom! Már huzamosb időtől fogva el vagyok igérkezve József napjára, rokonimhoz falura. Arra kérem tisztelt honfítarsaimat legyenek a' pesti József külvárosi közönségnél őszinte köszönetem, valamint meg nem jelenhetésem fölötti sajnálatom tolmácsai.

Hazaíúi igaz rokonszenvvel nagyraböcsüléssel maradok

Tisztelt Polgártársaimnak

Pest, Marczius 18dikán 1861 alázatos honfi szolgája

hű polgártársa

Teleki László”

A levél kivastagított mondatát ajánlja a Nemzeti Múzeum a szobron való felhasználásra.

Teleki jelleme:

Egyszerre zárkózott és jó társasági ember. Szenvedélyes, lobbanékony, érzékeny személyiség. Korának egyik legnagyobb párbajhőse. Párbajait elveiért, illetve saját és a magyar nép becsületéért vívja, ami hozzájárul népszerűségéhez is. „Római jellem”, azaz elveihez minden körülmények között hű politikus, aki meggyőződését nagyszerű szónokként képviseli. Tanult, nagy műveltségű, európai kitekintéssel rendelkező magyar arisztokrata.

(Ajánlott irodalom: Csorba László: Teleki László. Bp., 1998. (Magyar Szabadelvűek sorozat)
Illyés Gyula: Különc. 1963 (bevezető tanulmány+Kegyenc. bevezető tanulmány)
Teleki László, az országgyűlés halottja. Bp., 2011 (Magyar Nemzeti Múzeum, kiállítási katalógus)
Szabad György: Miért halt meg Teleki László? Bp., 1985.)

A Teleki tér története

A tér az 1800-as évek elején ott alakult ki, ahol a Népszínház utca eléri a Fiumei úti temetőt. A 19. század eleje óta működik rajta a piac; a reformkorban Lóvásárként, vagy Lópiacként volt ismert, a század második felében Széna térnek, majd Marhapiacnak, Baromvásár térnek, ezután Zsibárus térnek hívták. A sokféle közszájon forgó névnek a Közmunkatanács azzal vetett véget, hogy 1879-ben hivatalosan elnevezték Teleki László térnek. Azóta Teleki a Teleki, bár még ez a név is változott: 1941-ben Gróf Teleki László térnek, majd 1946-ban ismét Teleki László térnek keresztelték el.

A magyar, német és szlovák ajkú iparosok mellett a pesti zsidóság jelentős (bár szegényebb) része, és sok gazdag muzsikussal cigány család is a város e részén talált otthonra. A tér házainak többsége a századfordulótól az első világháborúig tartó időszakban épült fel. Az egykori változatosságnak, gazdag életnek ma már csak halvány nyomai fedezhetők fel a homlokzatokon. A lakosságcsere egyértelműen negatív irányú volt az elmúlt évtizedekben: a tehetősebbek elmenekültek, a lakosság egyre inkább előregedett, a környéken eluralkodott a szegénység.

A tér legfontosabb kultúrtörténeti emléke az egyetlenként megmaradt kis ortodox zsinagóga, a 22. szám alatt. Az imaház a galíciai, ma Ukrajnához tartozó Chortkóvból elszármazott zsidók alapították a 20-as években. A Monarchia központjába, a pezsgő Budapestre sokfelől érkező zsidó bevándorlók az akkor még ócskapiacként működő Telekin ruhákat és egyebeket árultak. Mivel ragaszkodtak a régi falubeli rabbijaikhoz, számos kis imaházat nyitottak a környéken - a csúcson húsznál is több üzemelt.

A tér mindig a környék szíve volt. A Teleki tér piaca hihetetlen áru kínálatáról, és az itt megforduló, igencsak vegyes népestről vált ismertté. Az ócskapiac 1950-ig működött itt, akkor költöztették át az Ecseri útra. A Teleki tér azóta főleg élelmiszerpiacként működik.

A hatvanas években még egy kis "sajtszagú" mozi is üzemelt a téren. A helyén 1995-ben bútorbolt nyílt, a földszinten és a pincében.

Sajátos vevői, eladói és árukészlete ellenére a Teleki mégsem vált országos híré piaccá. Bár mindig is kiesett a turisták látóköréből, a helynek hangulata, saját világa van. Itt forgatták az Eldorádó c. film szinte egészét 1988-ban. A rendező, Bereményi Géza Atlantisznak hívta a teret - a filmbe saját élettörténetét is beleszőtte. Ide is született, nagyszülei is itt éltek, itt piacoztak. Itt lakott Mándy Iván is, aki több novellájában is megörökítette az árusok terének életét.

Az Újirány Tájépítész Kft. munkaközi tervei a Teleki tér megújítására vonatkozóan

Történeti reflexió:

Az 1805-ben kialakult vásárteret 1873-tól már Teleki László térként említik. Ez az időszak a tér egyik fénykoraként is említhető, hasonlóan Magyarország történetéhez. A vásártér továbbra is a környék színes központja, ahol jellemzően a város és vidék találkozott: baromfi- és marhavásár, bútorpiac jellemzi. Bár azt nem tudhatjuk, hogy miért éppen Telekire esett a névválasztás, azt tudhatjuk, hogy ahogyan a korra is jellemző volt, úgy Teleki László karakterére és munkásságára is az a nyitottság, befogadás és tolerancia, mely alapvetően tette lehetővé Magyarország szerte, és így a Teleki tér környékén is a társadalmi értelemben vett sokszínűség kialakulását. És ebben a Józsefváros e területe ebben a korban élenjáró volt, csakúgy, ahogy Európán belül Magyarország is. Bár a Teleki tér további története valóban sötét és leginkább szomorú (pl. toloncház, gettólázadás, és leginkább a szegénység fő jellemzője: ócskapiac,) mégis az 1950-es évektől a térség újabb felívelése tapasztalható, hiszen ekkor csinos díszpark és játszótér tarkította a mai területünket, míg a piac mai helyére költözött és remek élelmiszeráruval (elsősorban hús, zöldség, savanyúság, és tészta) állt elő. A város és a vidék újra találkozott. A gondoskodás, mely a terület fő jellemzőjeként említhető azonban a '80-as évekre alábbhagyott és mára az azóta tartó elhagyatottság jellemzi - egy pár, a régi kort idéző téri elemmel, mint például a ping-pong asztal.

Összességében elmondható, hogy a Teleki tér mindig is a környék szíve volt, nem csak a jó időkben, hanem a rosszakban is, hiszen mindig is a jó reményében fordultak meg itt a környékeliek. Ez volt az a szív, mely az életet pumpálta, mely azonban mára teljesen leállt. Ez az a tér, melyet most újjáélesztünk és mely egy terápiás folyamatnak köszönhetően a Józsefváros zöld szíveként ismét működésbe lendül, ahol a város és a vidék megtermékenyítő találkozása újra létrejön!

A Teleki téri közösségi park koncepciója:

E célt szem előtt tartva hoztuk létre azt a koncepciót, miszerint egy olyan terápiás kertet szeretnénk megvalósítani, mely reagál a múlt pozitív eredményeire. Ez gondolati síkon abban mutatkozik meg, hogy a teret alapvetően egy egyedi, csak a területre jellemző kialakítású parkként képzeljük el, amely a nyitottságot hordozza magán; befogadó, toleráns és sokszínű, ahol a park fő jellemzőjévé ismét a gondoskodás válik. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a különféle terek és a benne helyet kapó téri elemek mind e gondolat köré szerveződnek és ennek megfelelően kerülnek kialakításra. Továbbá azt is jelenti, hogy a kialakított terek mindegyike kapcsolódik egy korábbi korhoz. A fórum és játszótér a piac korához, a díszkertek a gondoskodás jelképeiként a hatvanas évekhez kapcsolódnak.

A vidék és város találkozása nem pusztán a közösségi piac jelenlétében látható, hanem az építettség és természetesség vonatkozásában. A park a fásított városi térrel, a fórummal nyit, majd a zöldesített rendezvényter és a füves nappalival folytatódik. Ezt követi az olvasó és játszókert, melyek az előző térrészekhez képest valóban kertszerűbb kialakításúak. A belvárostól kifelé haladva az utolsó két térrész, a kutyák tere és a kamaszoké még inkább a természetet idézi, olyan természeti kertek, melyek egyszerűségükben teszik hívogatóvá a területet.

Összességében a parkot olyan közösségi kertként képzeljük el, amely egy folyamatosan életteli képződmény. Az egyes kertek téri kialakításai mind magukon hordozzák azt az érzetet, hogy ez olyan alap, mely pusztán kerete a benne létrejövő történeteknek: a téri elemek a programok által átalakulnak és egy pihenőfelületből színpad lesz.

A park ennél fogva egy olyan organikus lényként értelmezendő, melynek istápolói is vannak, akiknek köszönhetően az időről és időre képes megújulni. A gondoskodás alapfeltétele az, hogy legyen egy olyan törődő fél (az istápoló), aki a magáénak érzi a parkot, és aki ápolja, óvja azt. Jelen esetben az ápolás, óvás, gondoskodás szervezett megvalósítása érdekében (mely a fizikai vonzaton túl, abszolút társadalmi jellegű) alakul meg a „TTT” elnevezésű Társak a Teleki Térért Egyesület, melynek alapítói a tervezés során kialakult csapat résztvevői. Ez a lépés valószínűleg a kulcs momentuma a tervezési fázisnak. Ugyanis a terápiás kert önmagában nem tud elég erőteljes hatást kifejteni. Ahogy azt sajnos számos közpark esetén láthatjuk a tulajdonlás érzete vajmi nehezen alakul ki az emberekben és, ahogy külföldi példák rámutatnak a csoportos szerveződés az egyetlen útja annak, hogy egy közpark ne váljon a felújítás után ismét rövid időn belül elhagyottá, lepusztulttá. A civil szervezet szervezi azokat a programokat például, amelyek a különféle társadalmi rétegek közti kapcsolatteremtés lehetőségét magán hordozzák: közös palántázás, virágültetések, filmvetítés, felolvasóestek, közös piknikek, önkéntes parkfelújító napok (pl. padfestés akció) szervezése. A TTT meglétén kívül a park mindennapi életének működése érdekében egy multifunkcionális, kedves parkör is szükségeltetik, aki kirakja a mobil székeket nap, mint nap és egy kölcsönző bódét is működtet. Ő a park lelke, aki odafigyel a gyerekekre, kölcsönzi nekik a tollast, a labdát, a fiataloknak nyugágyat, függőágyat, míg az idősebbek számára pedig könyveket, sakk szettet. Úgy látjuk, hogy e soft elemek megléte nélkül pusztán egy olyan park keletkezne, mely félig képes betölteni szerepét. A park csupán apropó, melyet ki kell használni, hogy nagyobb társadalmi hatást fejtsen ki és ez nem garantálható a kedves parkör és a TTT nélkül.

Térstruktúra kialakítása:

Az előzőekben vázoltak értelmében a park védelme fontossá válik. A park körbe lesz véve egy kerítéssel. Ez nem a kirekesztés elvén alapszik, hanem, ahogyan azt számos külföldi és magyar közösségi park esetén is láthatjuk: az éjjeli zárva tartás, kifejezetten az állagmegóvás érdekében alapvető fontosságú. A kerítésen kívül járdán lehet a parkot körbejárni. A villamosmegálló mentén húzódó kerítés mentén hirdetőtáblák kerülnek elhelyezésre. A kerítés a bejáratnál visszaléptetésre kerül, tehát a Fórum (Előszoba) a kerítésen kívüli képződmény. A kerítésen belül a térstruktúrát és a létrejövő tereket alapvetően határozza meg a keresztirányú áthaladást biztosító utak rendszere. A háromszög alakú terekben kerül elhelyezésre sorrendben a Fórum Nappali (rendezvénytér, napozó), az Olvasó (szoba) kert (nyugis pihenő), a Játszó (szoba) kert és a természetbe ágyazott Kutya-futtató és a Kamaszok területe, mely a kölcsönző bódé és a kerti tároló és palántázóval van szoros kapcsolatban.

A térrészekről eddigi tudásunk szerint:

1. Fórum - Előszoba

Fás köztér: A bejárat egy olyan jelképszerű kép, mely előre mutatja, hogy a Teleki térre érkezünk. Hívogat és csábít a parkba. Itt kap helyet egy hirdetőoszlop és köztéri óra, valamint az a karakteres installáció, mely egy stabil multifunkcionális elem: működhet piacasztalként, ám piac hiányában pihenőfelületet képez. Ez egy logószzerű elem, mely esetleg a szív tematikához is kapcsolódhat. A burkolaton felfestések magyarázzák el a park felépítését, mint egy absztrakt térkép.

2. Fórum – Nappali: A rendezvénytér és napozó

A kerítésen belépve egy díszkertekkel növényesített rendezvényteret látunk balról, a sarokban egy fa építmény található: egy térben megmozgatott dobogórendszer, árnyékolóval. Ehhez a térhez szervesen kapcsolódik a napozó tere egy lépcsős téren keresztül, mely a színpad

nézőtere is egyben. A napozó fennmaradó része lankás zöld gyep. Ebben a térben kaphat helyet a szabadtéri mozi, felolvasóestek, kisebb koncertek, gyerekelőadások.

3. Olvasó (szoba) kert: A nyugis pihenő

Az olvasókert a terület egyik fákkal legborítottabb, árnyékos részén található. Itt egy olyan árnyéki évelőkkel kialakított kertet képzelünk, ahol padok, mobil székek biztosítják a leülést, ivókút és vízpettyek hívogatják a szomjazó embereket és madarakat. Ez egyben egy csendes, nyugis pihenő, amely az emlékezés tere és az olvasás tere is egyben. Az édes-szomorkás hangulat jellemző a térrészre, mint a Teleki tér történetéhez legjobban kapcsolható hangulat, ám jelen esetben inkább az elmúlás és a jövőbe tekintés szépségeiről szól, melyet a jelenben élünk meg: felidézzük a múltat miközben halljuk a gyerekek (a jövő generáció) kacagását.

4. Játsszó (szoba) kert kisebbeknek (1-5 évesek)

A kicsiknek kialakított játszókert a terület középső legvédettebb zugában található egy fákkal körbevett meseszerű ligetben húzódik meg. Az erdei tisztásként értelmezett kertben homokozó, csúszda, rugós játékok és hinta található, mint a korcsoport legkedveltebb játékszeri. A ligetben padok biztosítják a szülőknek a letelepedés lehetőségét. Taligák.

5. Játsszó (szoba) kert kisebbeknek (alsósok)

A Nagybaknak kialakított játszókert több egymással összefüggő teresedésből álló tisztások láncolata, ahol a tisztások egy történet egy-egy részletéhez kapcsolhatók. A térbe több ponton érkezhünk meg, több esetben lugasokon/labirintusszerűen kiültetett növényeken keresztül, amelyek mind a térrész meseszerűségét vezetik elő. Az egész területre a kuckóság, felfedezés élménye jellemző. Minden térrésznek egy-egy tematikája van. 1. Dimbes-dombos terület: ahol szabadon lehet föl-le futkározni, dombon keresztül bújni, csúszdázni. 2. A fellegekben járás: hálós játék 3. Torzítás kertje: tükrök játéka. 4. Lépőköves társasjáték: megtalálni az embernek saját útját 5. Felelősség kertje: A palántázó és virágok kertje. 6. A bázis: a kuckó: minden út ide vezet.

A játék közben üzenő falak teszik érdekesebbé a játékot. És van egy olyan beton placc, ahol bármi felfestésre kerülhet vagy egyéb rendezvény is megtartható.

6. Kamaszok területe: Tini sarok (felsősök, gimisek)

A tini sarok egy olyan kiülő napellenzővel ellátott teraszos rendszer, ahol a fiatalok szabadon lóghatnak, találkozhatnak és beszélgethetnek, rendezhetnek maguknak összejöveteleket stb.

7. Kölcsönző bódé, kerti tároló és palántázó

A park elhagyhatatlan része az a kerti tároló, ahol szerszámokat tárolunk, valamint a palántázó és komposztáló területe. Hiszen a díszkerteket folyamatosan ápolni kell és ezt a TTT fogja végezni. A gyerekkertben is tartható palántázó óra és dísznövény kiültetések.

8. Kutya-futtató

A kutya-futtató területe akadálypályaként kerül kialakításra.

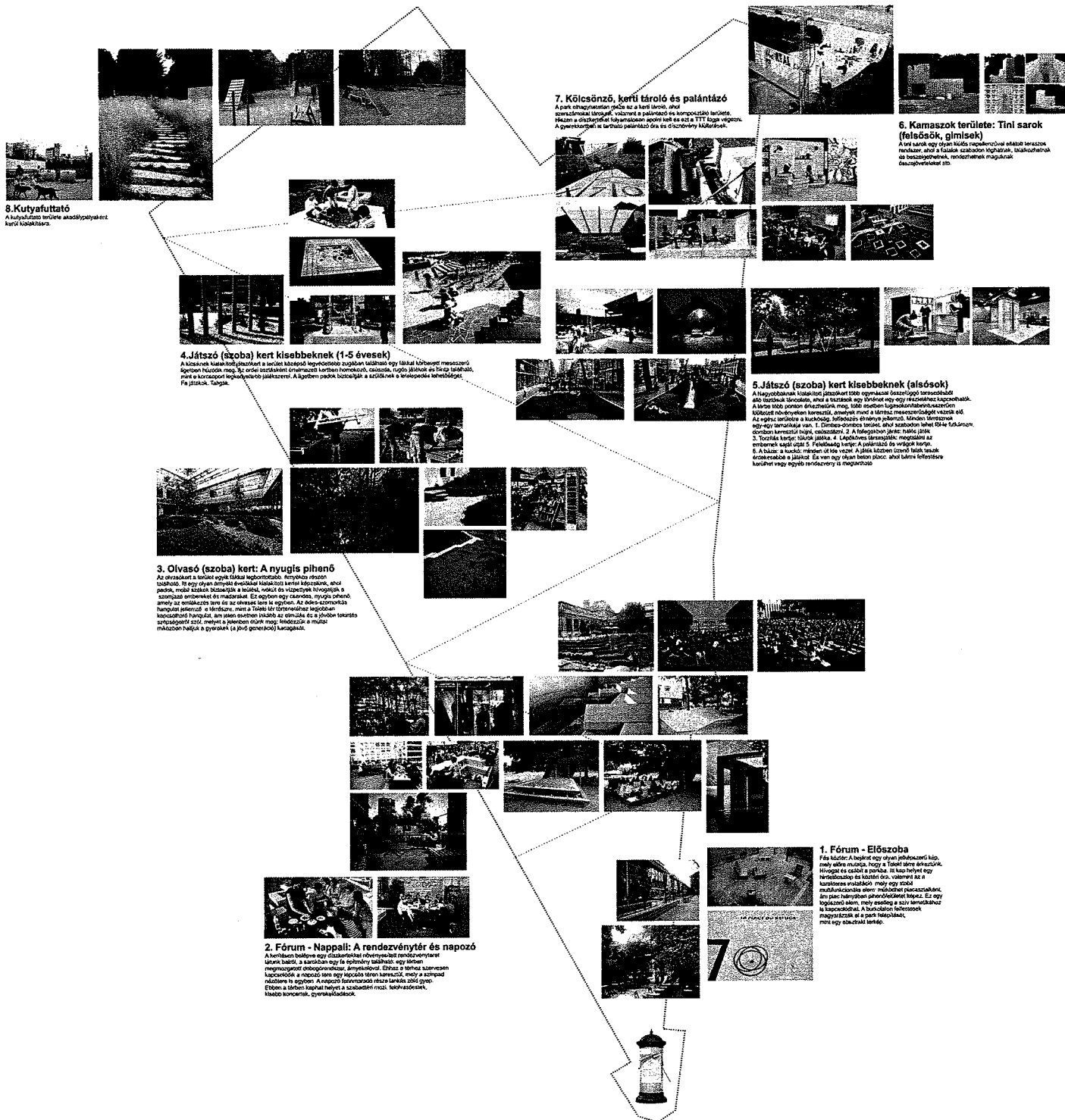
Tihanyi Dominika DLA

tájépítész mérnök

Újirány Tájépítész Kft.

telefon: 06203721876

www.ujirany.com

TELEKI TÉR: JÓZSEFVÁROS ZÖLD SZÍVE / A VÁROS ÉS VIDÉK TALÁLKOZÁSA

unikum

egyszerű, ám nagyszerű
csak a Teleki térre jellemző terv

kevesebb=több

